

mnoha způsoby, forma projevu shody není určující. Přesto však je toto rozhodnutí signálem, že nelze za shodné jednání automaticky považovat i takové chování subjektů, které by mohlo být i nezávislým obchodním rozhodnutím.

ABSTRACT

[JITKA LINHARTOVÁ / JINDŘICH KADOUN: ANNOTATED SELECTION FROM THE DECISIONS OF THE GENERAL COURT AND THE CJEU]

This article examines two judgments ruling over EU competition law issued from during summer 2025. First, it analyzes the European Commission's decision to inspect Michelin's premises. The decision has been partially annulled by the General Court due to a lack of evidence. The judgment highlights the Commission's evolving approach to detecting collusion. It also underscores the need for companies to ensure rigorous competition law compliance when making public statements. Second, the article describes the Court of Justice of the European judgement that clarified the conditions under which a supplier may validly grant territorial exclusivity to a distributor and make it enforceable against its other buyers. It considers that the establishment of territorial exclusivity necessarily entails a parallel imposition requirement on the supplier to protect that purchaser against active sales by the supplier's other purchasers. It therefore considers that it is not sufficient for other purchasers to refrain from actively selling in the reserved territory: the supplier must invite them to refrain from such sales, and they must have agreed to do so. Otherwise, there can be no agreement between the parties within the meaning of Article 101 TFEU.

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE

Publikace rozhodnutí Soudního dvora a Tribunálu v Úředním věstníku Evropské unie v období od května do září 2025:

Úř. věst. C 2025/2491-2593, 12. 05. 2025

Úř. věst. C 2025/2627-2719, 19. 05. 2025

Úř. věst. C 2025/2820-2918, 02. 06. 2025

Úř. věst. C 2025/3016-3088, 10. 06. 2025

Úř. věst. C 2025/3238-3319, 24. 06. 2025

Úř. věst. C 2025/3370-3432, 30. 06. 2025

Úř. věst. C 2025/3484-3564, 07. 07. 2025

Úř. věst. C 2025/3629-3642, 14. 07. 2025

Úř. věst. C 2025/3851-3936, 21. 07. 2025

Úř. věst. C 2025/4014-4068, 28. 07. 2025

Úř. věst. C 2025/4123-4185, 04. 08. 2025

Úř. věst. C 2025/4245-4331, 11. 08. 2025

Úř. věst. C 2025/4423-4483, 18. 08. 2025

Úř. věst. C 2025/4549-4642, 25. 08. 2025

Úř. věst. C 2025/4716-4847, 08. 09. 2025

Úř. věst. C 2025/4875-4923, 15. 09. 2025

Úř. věst. C 2025/4970-4989, 22. 09. 2025

Úř. věst. C 2025/2054-5094, 29. 09. 2025

Texty jsou k dispozici na adrese Úředního věstníku Evropské unie:

EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.

Pramen: Úřední věstník Evropské unie

K O N F E R E N C E

Vykorisťovacie praktiky ako forma zneužívania dominantného postavenia

ANDREA ANTOLIKOVÁ / IVONA FILLOVÁ

ODBOR ZNEUŽÍVANIA DOMINANTNÉHO POSTAVENIA
PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SR

Dňa 05. 06. 2025 sa v Bratislave uskutočnila konferencia organizovaná Protimonopolným úradom Slovenskej republiky (PMÚ) zameraná na aktuálne otázky z oblasti hospodárskej súťaže. Prvý odborný panel konferencie sa venoval téme posudzovania vykorisťovacích praktík ako jednej zo základných foriem protisúťažného správania v oblasti zneužívania dominantného postavenia.

Cieľom tohto príspevku je zhrnúť základné teoretické východiská posudzovania vykorisťovacích praktík a zároveň stručne predstaviť skúsenosti PMÚ v tejto oblasti tak, ako boli prezentované na konferencii.

1. Vykorisťovacie praktiky

V rámci zneužívania dominantného postavenia sa rozlišujú dve základné kategórie praktík.

Prvou sú vylučovacie praktiky, prostredníctvom ktorých dominantná spoločnosť vytláča svojich konkurentov z určitého relevantného trhu alebo im zabraňuje naň vstúpiť. Tieto praktiky majú dopad na súťaž ako takú.

Druhou kategóriou sú vykorisťovacie praktiky, ktoré priamo poškodzujú odberateľov dominantného podnikateľa alebo spotrebiteľov. V týchto prípadoch podnikateľ využíva svoju dominantnú pozíciu na určitom relevantnom trhu a voči svojim odberateľom uplatňuje buď neprimerané ceny alebo neprimerané obchodné podmienky.

1.1 Neprimerané ceny

Z teoretického hľadiska predstavuje účtovanie neprimerane vysokých cien zákazníkom, resp. odberateľom, konanie, ktorým podnikateľ v dominantnom postavení dosahuje neprimerane vysoké (excesívne) zisky, pričom nastavenie vysokých cien v konkrétnom prípade nie je možné legitímne zdôvodniť. Podľa prípadového práva sa za neprimerané ceny považujú ceny, ktoré nemajú odôvodnený vzťah k ekonomickej hodnote dodávaného tovaru.¹

V súvislosti s praktikou neprimeraných cien v praxi často vzniká otázka, s ktorou sa stretáva aj PMÚ, a to či by sa súťažné authority, ktoré nie sú cenovými regulátormi, mali vôbec zaoberať cenami a hodnotením ich primeranosti.

¹ Pozri k tomu rozsudok C-27/76 *United Brands v Commission*, bod 250.

V prvom rade potrebné zdôrazniť, že súťažné právo neslúži na všeobecnú reguláciu cien a súťažná autorita nie je regulátorom nastavujúcim ceny. Existujú však situácie, v ktorých je zásah voči neprimeraným cenám opodstatnený. Ide najmä o prípady, keď sú ceny tovaru výrazne vyššie ako náklady podnikateľa alebo ekonomická hodnota tohto tovaru, a zároveň ide o trhy s vysokými bariérami vstupu. Na týchto trhoch nie je predpoklad vstupu nových hráčov, čo by následne mohlo viesť k prirodzenému zníženiu cien. V takýchto situáciách, keď neexistuje ani vhodné alebo rýchle riešenie zo strany regulátora, nie je dôvod vyhýbať sa zásahu zo strany súťažných autorít voči neprimeraným cenám. Neprimerané ceny totiž predstavujú najpriamejšiu manifestáciu vykorisťovacieho správania – je to forma protisúťažného konania s najpriamejším dopadom na odberateľa alebo spotrebiteľa.

Ďalej treba povedať, že metódy na preukázanie neprimeraných cien existujú a sú dlhodobo zakotvené v európskom prípadovom práve. V metódach na preukázanie neprimeranej ceny zároveň existuje určitý „manévrovací priestor“ – súťažná autorita si môže vybrať metódu, ktorú z hľadiska špecifik konkrétneho prípadu považuje za najvhodnejšiu na preukázanie neprimeranosti cien.

Základným a najčastejšie používaným prístupom je dvoj krokový test zavedený judikatúrou v prípade *United Brands*.²

V prvom kroku sa, pokiaľ je to možné a vhodné, porovnávajú príjmy podnikateľa dosiahnuté z predaja dotknutého tovaru s nákladmi na jeho výrobu. Ak sa preukáže, že rozdiel medzi príjmami a nákladmi (teda zisk) je neprimerane vysoký, prístupuje sa k druhému kroku.

V druhom kroku sa zisťuje, či na existenciu neprimerane vysokých ziskov existujú legitímne dôvody. Overuje sa, či je cena neférová sama o sebe, alebo v porovnaní s inými tovarmi. V tomto kroku sa teda hodnotí, či cena má odôvodnený vzťah k ekonomickej hodnote tovaru, a to buď porovnaním cien skúmaného tovaru s konkurenčným tovarom (cena konkurenčného tovaru slúži ako referenčná hodnota ekonomickej hodnoty skúmaného tovaru), alebo, ak vhodný tovar na cenové porovnanie neexistuje, priamo odhadom ekonomickej hodnoty tovaru. Zároveň sa skúma, či tovar môže mať pre spotrebiteľov hodnotu, za ktorú sú ochotní zaplatiť, resp. či existuje niečo, čo spotrebiteľia považujú za cenné a nie je to nevyhnutne zachytené v nákladoch (môže ísť o vysokú kvalitu, inovatívny produkt a pod.).

1.2 Neprimerané obchodné podmienky

Druhou kategóriou vykorisťovacích praktík je uplatňovanie neprimeraných obchodných podmienok. Ide o široký koncept pokrývajúci rôzne zmluvné, obchodné alebo iné podmienky, ktoré dominantný podnikateľ jednostranne a neférovu ukladá svojim odberateľom.

Na rozdiel od neprimeraných cien, kde sa zo súťažného hľadiska posudzuje priamo výška ceny účtovanej za produkt alebo službu, pri neprimeraných obchodných podmienkach sa skúma, akým spôsobom alebo podmienky, za ktorých dominant realizuje obchodný vzťah so zákazníkmi. Hodnotenie týchto podmienok však nie je úplne oddeliteľné od určitého vyhodnotenia cien, keďže neprimerané obchodné podmienky môžu ovplyvniť rôzne parametre súťaže – okrem možného obmedzovania výberu či kvality môžu viesť k zvýšeniu cien. To však neznamená, že v danom prípade tieto ceny sú neprimerane vysoké, resp. že súťažná autorita je povinná preukazovať ich neprimeranosť.

Aj keď v oblasti neprimeraných obchodných podmienok existuje zatiaľ pomerne málo rozhodnutí a rozsudkov, z existujúceho prípadového práva je možné vyvodiť právny test, t. j. podmienky/kritériá, ktoré by mali byť kumulatívne splnené na to, aby sa obchodné podmienky dali zo súťažného hľadiska považovať za neprimerané. Podľa tohto testu sú obchodné podmienky neprimerané, ak:

- sú uložené dominantným subjektom voči jeho obchodným partnerom,
- nie sú nevyhnutné na dosiahnutie legitímnych cieľov obchodných vzťahov a sú neproporčné v tom zmysle, že idú nad rámec toho, čo je skutočne nevyhnutné,
- sú nepriaznivé alebo škodlivé vo vzťahu k záujmom obchodných partnerov dominantného subjektu, resp. tretích strán.

Tento právny test bol aplikovaný aj v najnovších rozhodnutiach Európskej komisie vo veci neprimeraných obchodných podmienok³ a bude preskúmaný európskymi súdmi, keďže dotknutí podnikatelia sa voči rozhodnutiam odvolali.

2. Prípady PMÚ

V posledných rokoch sa PMÚ v oblasti zneužívania dominantného postavenia čoraz častejšie stretáva s prípadmi vykorisťovacieho charakteru. Za posledných 5 rokov úrad vydal tri rozhodnutia vo veci neprimeraných cien a tri rozhodnutia vo veci neprimeraných obchodných podmienok.

2.1 Neprimerané ceny

PMÚ vo februári 2022 vydal rozhodnutie, v ktorom posudzoval správanie organizácie LITA pôsobiacej v oblasti kolektívnej správy práv. V rámci tohto správneho konania PMÚ posudzoval výšku poplatkov, ktoré LITA účtovala za použitie audiovizuálnych diel vo verejnom prenose prostredníctvom televízorov a rádii v ubytovacích zariadeniach (hoteloch a penziónoch). PMÚ zistil, že tieto hotely a penzióny uhrádzali za vysielanie autorských audiovizuálnych diel neprimerane vysoké licenčné odmeny. Prvostupňové rozhodnutie bolo v októbri 2023 potvrdené Radou PMÚ.⁴ Účastník konania sa odvolal a prípad je momentálne na súde.

V júni 2024 vydal PMÚ dve rozhodnutia, kde posudzoval výšku poplatkov, ktorú účtovali správcovia autobusových staníc za použité stanice autobusovým dopravcom. Tieto autobusové stanice sa primárne využívajú na prímestskú a mestskú hromadnú dopravu, t. j. dopravu vykonávanú vo verejnom záujme. Zvýšené náklady autobusových dopravcov v konečnom dôsledku znášajú verejní obstarávatelia týchto dopravných služieb (kraj, mestá), keďže dopravcom uhrádzajú straty z prevádzkovania prímestskej autobusovej dopravy a mestskej hromadnej dopravy. Prvostupňové rozhodnutia boli v októbri 2025 potvrdené Radou úradu PMÚ.⁵ Dotknutí podnikatelia sa môžu domáhať preskúmania rozhodnutí súdom.

Vo všetkých troch prípadoch PMÚ vyhodnotil, že posudzovaní podnikatelia mali na príslušných relevantných trhoch monopolné postavenie, pôsobili na trhoch s prakticky neprekonateľnými bariérami vstupu, pričom ich odberatelia nemali významnú vyjednávaciu silu alebo ju neboli motivovaní uplatniť z dôvodu špecifických charakteristík trhu. Ani na jednom z trhov neexistovala cenová

³ *AT.40437 - Apple - App Store Practices (music streaming)*, *AT.40684 - Facebook Marketplace*.

⁴ *Rada PMÚ potvrdila prvostupňové rozhodnutie PMÚ o uložení pokuty organizácii LITA za zneužívanie dominantného postavenia | Protimonopolný úrad SR*.

⁵ *Rada PMÚ potvrdila rozhodnutia o zneužívaní dominantného postavenia prevádzkovateľmi autobusových staníc | Protimonopolný úrad SR*.

² Rozsudok *C-27/76 United Brands v Commission*, body 251 – 252.

regulácia. PMÚ tiež v rámci posúdenia protisúťažného správania vyhodnotil, že rozdiel medzi cenami a nákladmi dotknutých podnikateľov, resp. porovnaným štandardom, bol výrazný – v desiatkach až stovkách percent.

2.2 Neprimerané obchodné podmienky

V septembri 2021 vydal PMÚ rozhodnutie, v ktorom posudzoval podmienky, za akých spoločnosť Chemes, správca priemyselného parku, poskytovala dodávku energií spoločnostiam sídlacim v priemyselnom parku. Spoločnosť Chemes najmä zaväzovala podnikateľov v priemyselnom parku odberať všetky energie od nej a zároveň im znemožňovala odberať energie od tretích strán alebo si ich vyrábať samostatne. Prvostupňové rozhodnutie bolo v decembri 2022 potvrdené Radou PMÚ.⁶ Účastník konania sa odvolal a prípad je momentálne na súde.

V januári 2022 vydal PMÚ rozhodnutie týkajúce sa konania spoločnosti Brantner Fatra v oblasti odpadového hospodárstva, konkrétne podmienok poskytovania služieb skládkovania zmesového komunálneho odpadu. Prvostupňové rozhodnutie však bolo Radou PMÚ zrušené a vrátené na nové prejednanie a rozhodnutie na prvom stupni. V marci 2024 bolo vydané nové prvostupňové rozhodnutie, ktoré bolo v júni 2025 potvrdené Radou PMÚ.⁷ Účastník konania sa môže domáhať preskúmania rozhodnutia súdom.

Najnovším rozhodnutím PMÚ z oblasti uplatňovania neprimeraných obchodných podmienok je rozhodnutie vydané vo februári 2025 voči spoločnosti United Classifieds.⁸ V tomto prípade PMÚ hodnotil, okrem iného, zmenu v produktovom portfóliu spoločnosti United Classifieds pri poskytovaní služieb riadkovej inzercie na svojich online portáloch nehnuteľností svojim firemným zákazníkom – najmä realitným kanceláriám a realitným maklérom. PMÚ vyhodnotil, že tieto zmeny viedli k obmedzeniu výberu a k zvýšeniu nákladov firemných zákazníkov na online inzerciu nehnuteľnos-

tí. Podnikateľ sa voči rozhodnutiu odvolal a prípad je momentálne na druhom stupni a bude o ňom rozhodovať Rada PMÚ.

Vo všetkých troch prípadoch mal posudzovaný podnikateľ podľa vyhodnotenia PMÚ silné dominantné postavenie (v dvoch prípadoch 100%-ný podiel na trhu). Dominantný podnikateľ bol nevyhnutným obchodným partnerom pre svojich zákazníkov, ktorí boli na poskytovanej službe závislí a nemali k nej žiadnu, resp. plnohodnotnú alternatívu. Zároveň im dominantný hráč jednostranne ukladal určité podmienky vykorisťovacieho charakteru, ktoré neboli objektívne odôvodnené a ktoré vo všetkých prípadoch viedli k zvýšeným nákladom odberateľov, resp. k vyšším cenám za poskytované produkty alebo služby.

3. Výzvy

Záverom možno opätovne pripomenúť, že v oblasti zneužívania dominantného postavenia vo forme vykorisťovacích praktík neexistuje, v porovnaní s prípadmi vylučovacieho správania, dostatočné množstvo prípadového práva a na rozdiel od vytlačacích praktík nie sú k dispozícii ani usmernenia Európskej komisie. Takisto je potrebné pripustiť, že niektoré kroky preukazovania vykorisťovacích praktík sú z časového aj odborného hľadiska náročné (prípady si napr. často vyžadujú náročné nákladové kalkulácie) a výzvou ostáva aj návrh a implementácia vhodných nápravných opatrení (tzv. remedies), ktoré majú odstrániť protisúťažný stav v konkrétnych prípadoch.

Tieto skutočnosti však nemožno považovať za dôvod, prečo by sa voči vykorisťovacím praktikám nemalo zasahovať. Takéto praktiky na trhoch existujú, sťažovatelia ich vnímajú ako neférové a majú priamy a viditeľný dopad na spotrebiteľov. Ako bolo už spomenuté vyššie, na zvýšenie právnej istoty najmä v oblasti posudzovania neprimeraných obchodných podmienok môžu byť prínosné rozhodnutia Európskej komisie v prípadoch Apple music streaming a Facebook Marketplace, ktoré budú preskúmané aj európskymi súdmi.

V rámci spolupráce súťažných autorít na európskej úrovni sa zároveň čoraz viac diskutuje o potrebe vypracovania usmernení pre vykorisťovacie praktiky zneužívania dominantného postavenia. Práve najnovšie rozhodnutia v danej oblasti a výsledky súdnych konaní môžu vytvoriť základ pre intenzívnejšiu odbornú diskusiu a viesť k príprave takýchto dokumentov.

⁶ Rada PMÚ SR potvrdila vyššie miliónovú pokutu podnikateľovi CHEMES, a.s. Humenné za zneužívanie dominantného postavenia | Protimonopolný úrad SR.

⁷ Rada PMÚ potvrdila pokutu pre spoločnosť Brantner Fatra za zneužívanie dominantného postavenia | Protimonopolný úrad SR.

⁸ PMÚ uložil pokutu vyššie 675-tisíc eur za zneužívanie dominantného postavenia | Protimonopolný úrad SR.